

JUSTIITSMINISTEERIUM

Teie 22.11.2024

nr 1.2-2/116-1, SOM/24-1192/-1K

Meie 09.12.2024

nr 8-2/8291

Sotsiaalministri 17. septembri 2008. a määruse nr 53 „Tervise infosüsteemi andmekoosseisud ja nende esitamise tingimused“ ning tervise- ja tööministri 6. märtsi 2019. a määruse nr 14 „Tervisekassa andmekogu pidamise põhimäärus“ muutmise määruse eelnõu

Austatud minister

Sotsiaalminister on esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks sotsiaalministri 17. septembri 2008. a määruse nr 53 „Tervise infosüsteemi andmekoosseisud ja nende esitamise tingimused“ ning tervise- ja tööministri 6. märtsi 2019. a määruse nr 14 „Tervisekassa andmekogu pidamise põhimäärus“ muutmise eelnõu. Justiitsministeerium jätab eelnõu osaliselt kooskõlastamata.

1. Soovime juhtida tähelepanu Tervisekassa seaduses olevale probleemile, mille tõttu jätame eelnõu osaliselt kooskõlastamata.

Tervisekassa seaduse § 46³ lg 1 p 6 sätestab, et Tervisekassa andmekogusse kantakse järgmised andmed:

6) Tervisekassale ravikindlustuse seadusest, ravimiseadusest, tervishoiuteenuste korraldamise seadusest ja muudest õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks muud vajalikud andmed.

Seadusandja peab saama otsustada, milliseid isikuandmeid andmekogus on lubatud töödelda ja selline lahtine loetelu ei ole lubatud. Lisaks – kui andmekogus hakatakse töötleva ka kinnipidamisega seotud andmeid, tuleb nimetatud andmete loetelu seaduses täiendada.

Selgitame, et igasugune isikuandmete töötlemine riivab PS §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Ka Riigikohus on rõhutanud, et intensiivse riive korral ei ole piisav üldsõnaline riivet lubav seadusenorm, vaid olulisuse põhimõttest tulenevalt peab seadusandja otsustama lubatava haldustegevuse sisu, ulatuse ja mahu.

Eelnevat kokku võttes ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks niivõrd üldine säte. Seadus peab määrama muu hulgas töödeldavate isikuandmete koosseisu. Kui seaduses ei ole võimalik isikuandmete koosseisu täpselt esitada, siis tuleb seaduses nimetada isikuandmete kategooria ja täpsustamiseks anda volitusnorm, mida on Tervisekassa seadusega tehtud (46³ lg 2 p 1).

Justiitsministeeriumi hinnangul vajab Tervisekassa seadus täpsustamist selles osas, et andmekogus töödeldakse ka isiku kinnipidamisega seotud andmeid ning kehtivas seaduses olev lahtine loetelu ei ole kooskõlas PS-ga.

Seetõttu ei saa enne seaduse täpsustamist määruses kinnipeetavate andmetega seonduvat registreerida ja vastavad muudatused tuleb eelnõust välja jätta.

2. **Eelnõu § 2 punktiga 1** täiendatakse selguse huvides määruse § 6 punktiga 5 lisades andmeandja, kelleks võib olla õigusaktis sätestatud muu isik või asutus. Selline sõnastus tagab,

et andmeandjaks võib muu hulgas olla ka näiteks Politsei- ja Piirivalveamet või tulevikus ka mõni teine õigusaktides andmeid edastama kohustatud isik või asutus.

Juhime tähelepanu, et põhimääruses tuleb loetleda asutused, kes on andmekogule andmeandjad ning milliseid andmeid andmeandjad andmekogusse edastavad. Plaanitav lahtine loetelu ei taga läbipaistvust andmekogus toimuva andmetöötluse kohta.

Seega palume vastavalt täiendada Tervisekassa andmekogu põhimäärust, tuues välja andmeandjana ka politsei andmekogu ja vangiregister.

- 3. Eelnõu § 2 punktiga 3** täiendatakse Tervisekassa andmekogu pidamise põhimääruse §-i 7 lõikega 8¹, milles on kuus punkti. Seletuskirjas on märgitud, et „Lõike 8¹ punktides 7 ja 8 nimetatud andmetega täiendatakse...“.

Ka juhime tähelepanu, et eelnõu § 2 punktiga 6 täiendatakse Tervisekassa andmekogu pidamise põhimääruse § 12 lõikega 4, milles on viidatud põhimääruse § 7 lõike 8¹ punktile 8. See säte aga eelnõust puudub.

Palume eelnõu ja seletuskiri kooskõlla viia.

- 4. Eelnõu § 2 punktiga 3** täiendatakse Tervisekassa andmekogu koosseisu kinnipeetavate andmetega. Täpsemalt – Tervisekassa andmekogusse edastatakse andmed isiku kinnipeetavaks olemise kohta ning antud staatuse algus- ja lõppkuupäev või eeldatav lõppkuupäev ning kinnipidamisasutus/kinnipidamiskeskus. Seletuskirjas on veel lisaks selgitatud, et see teave ei sõltu isikule osutatud tervishoiuteenustest.

Seletuskirja kohaselt on andmete töötlemine Tervisekassale vajalik raviarve maksmise aluste eristamiseks (ravikindlustatule või kinnipeetavale isikule) ning tervishoiuteenuse osutajale teabe andmiseks, kas ja mis alusel Tervisekassa isikule osutatud tervishoiuteenuse eest tasu maksmise kohustule üle võtab.

Palume seletuskirja täiendada ja selgitada, miks on vajalik kõikide vanglas ja arestimajas kinni peetavate isikute ja väljasaadetavate andmed Tervisekassa andmekogus.

Justiitsministeeriumi hinnangul ei ole eesmärgipärase ja minimaalsuse põhimõttega kooskõlas kõikide kinnipeetavate andmete edastamine tervisekassa andmekogule, vaid üksnes nende isikute kohta, kellele tervishoiuteenust osutatakse.

Kuivõrd märkus on seotud märkusega nr 1, siis palume kinnipeetavate andmetega seonduv eelnõust välja jätta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@just.ee
Kristel Niidas
Greete Jalast